

POSTANOWIENIE

6 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 6 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M.I.

z udziałem A.I., A.I.1 i C.Ś.

o stwierdzenie nabycia spadku po A.K.,

na skutek skargi kasacyjnej A.I. i A.I.1

od postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie

z 3 października 2023 r., IV Ca 2035/22,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) orzeka, że wnioskodawca i uczestnicy postępowania
ponoszą we własnym zakresie koszty związane z postępowaniem
przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 3 października 2023 r. wydanym w sprawie z wniosku A.I.2 z udziałem A.I., A.I.1, M.I. i C.Ś. o stwierdzenie nabycia spadku po A.K., Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił apelację uczestniczek postępowania A.I. i A.I.1, wniesioną od postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi Południe w Warszawie z 28 marca 2022 r., stwierdzającego, że spadek po A.K. nabył na podstawie ustawy wnioskodawca A.I..

Uczestniczki A.I. i A.I.1 wniosły skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi skarżące powołały się na nieważność postępowania apelacyjnego, spowodowaną, w ich ocenie, rozpoznaniem apelacji i wydaniem zaskarżonego kasacyjnie orzeczenia przez Sąd Okręgowy w składzie jednoosobowym zamiast trzyosobowym, ustanowionym na podstawie zarządzenia Prezesa Sądu Okręgowego. Podniosły także, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Odnosząc się do kwestii nieważności postępowania drugoinstancyjnego, należy wskazać, że z akt sprawy wynika, iż zarządzenie Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie o wyznaczeniu składu trzyosobowego zamiast składu jednoosobowego, wskazanego w art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji

kryzysowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1327, 1429 i 1723), zostało wydane w dniu 24 maja 2023 r. na wniosek sędziego referenta. Przed wydaniem zaskarżonego kasacyjnie postanowienia z 3 października 2023 r., wszedł w życie, poczynając od dnia 28 września 2023 r., art. 367¹ k.p.c., dodany przez art. 1 pkt 16 ustawy z 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego, ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023 r., poz.1860- dalej: „ustawa nowelizująca”), wprowadzający jako model podstawowy skład jednoosobowy sądu odwoławczego z wyjątkami wskazanymi w tym przepisie. Zgodnie z art. 32 ustawy nowelizującej, w postępowaniach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie art. 1 pkt 15-20, 22-32 i 34 oraz art. 15 i art. 20 ustawy nowelizującej (a do tej kategorii należy ta sprawa), sąd rozpoznaje sprawę w składzie zgodnym z przepisami ustawy zmienianej w art. 1, art. 15 i art. 20 w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, a zatem w składzie jednoosobowym. Jeżeli na podstawie przepisów dotychczasowych do rozpoznania sprawy wyznaczono skład trzech sędziów, dalsze jej prowadzenie przejmuje sędzia wyznaczony jako sprawozdawca (tak się stało w tej sprawie). W niniejszej sprawie nie ziszcza się ponadto żadna z wymienionych w art. 367¹ § 1 k.p.c. przesłanek rozpoznania sprawy przez Sąd Okręgowy w składzie trzyosobowym, stąd wydanie przez Sąd Okręgowy zaskarżonego kasacyjnie postanowienia z 3 października 2023 r., w składzie jednoosobowym było zgodne z ustawą. Nie wystąpiła zatem wskazana przez skarżące przyczyna kasacyjna w postaci nieważności postępowania odwoławczego (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 4 k.p.c.)

Oparcie przez uczestniczki wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej na oczywistej zasadności skargi, obligowało je do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy, czego skarżące nie uczyniły. Niezależnie od tego należy przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na

wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230). We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania uczestniczki nie przytoczyły przepisów postępowania ani norm materialnoprawnych, które miałyby zostać naruszone przez Sąd Okręgowy w sposób kwalifikowany, a zatem rażący i oczywisty. Skoncentrowały się, w istocie, na kwestionowaniu oceny dowodów oraz ustaleń stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia, co nie jest dopuszczalne w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 i art. 398³ § 3 k.p.c.).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego, stosownie do art. 520 § 1 k.p.c. uznając, że nie ma podstaw do odejścia od wyrażonej w nim reguły.

Agnieszka Piotrowska

(A.D.)

[SOP]